

met lieden in Leeuwarden, Groningen en andere provinciale hoofdsteden, die in staat zijn dat te organiseren, en dat de rest aan hen wordt overgelaten.¹ Bij wie precies 'de Wilde' toen door Vorrink geïntroduceerd werd, weten wij niet met zekerheid. De meesten waren beproefde sociaal-democraten, onder hen K. Toornstra, die, al was hij nu in Amsterdam woonachtig en werkzaam², in Friesland de nodige verbindingen ging leggen. In de belangrijkste plaatsen ging hij daar met één man 'onder vier ogen' spreken. 'Ik ontmoette', schreef hij in zijn herinneringen,

'nogal wat wantrouwen, wat mij nog voorzichtiger maakte. We kwamen, ook na een tweede of soms een derde gesprek, niet verder dan een principiële toezegging. De kwaliteit van de mannen was echter voor mij een voldoende waarborg dat er op hen te rekenen viel. Terug in Amsterdam liet ik weten, aan mijn opdracht te hebben voldaan, en, als het ogenblik gekomen was, nadere mededelingen te doen, niet eerder'³ -

anders gezegd: Toornstra hield de namen voorlopig geheim. Anderen waren minder voorzichtig. De groepen die Vorrink gevormd wilde zien, bestonden overigens niet alleen uit socialisten. Van Looi reisde naar Den Helder waar burgemeester Ritmeester hem niet alleen gedetailleerde schetsen van de Duitse stellingen gaf (die kwamen in van Tijens koffer terecht), maar hem ook de verzekering schonk dat 'er voor elke verzetsdaad op elk gewenst moment tweehonderd man beschikbaar waren . . . Met deze mooie resultaten ging ik', aldus later van Looi, 'naar de Wilde terug die er opgetogen over was.'⁴

Veel van dit werk had Vorrink aan van Looi overgelaten. Eind maart berichtte deze aan 'de Wilde' dat de organisatie klaar was. 'De Wilde' zei hem toen dat hij in de ochtend van donderdag 1 april '43 in Eindhoven ten huize van een helper in Noord-Brabant, W. Spruit, een afsluitende bespreking wilde hebben met van Looi, Vorrink en Hansen; die laatste was de man van het kadaster die aan van Tijen tekeningen van de Duitse radarstations verstrekt had. Voor 's middags 2 uur maakte 'de Wilde' een afspraak met Koos Vorrinks broer Adri op een nauwkeurig aangegeven punt in het station te Den Bosch, voor de volgende avond, vrijdag 2 april, met Karel van Staal in een café in Den Haag.

¹ Getuige J. J. Vorrink, *Enq.*, dl. IV c, p. 1734. ² Toornstra had in de zomer van '40 ontslag genomen als directeur van het bedrijf van de Arbeiderspers te Leeuwarden. In Amsterdam had hij toen een betrekking gekregen bij de schoolinspectie.

³ K. Toornstra: *Van onderwijzer tot burgemeester* (1972), p. 92. ⁴ L. J. van Looi: *Wat deed Koos Vorrink? De klare taal der feiten* (1948), p. 48.